

Na dnevni red smo postavili sledeče točke:

1. razgovor o slovenskem vseučilišču v Ljubljani;
2. razgovor o vprašanji, ktero slovansko narečje naj prevzamejo Slovenci za višo slovesnost;
3. tirja se stolica za slovanske jezike na graškem vseučilišču;
4. razgovor ob osnovi in programu slovenske omladine.

Govoriti in glasovati v tem zboru imajo pravico vsi, ki so dokončali srednje šole in imajo še opraviti na viših šolah.

Dragi rojaci in ljubljani bratje! Kakor smo uverjeni Vaše ljubezni do razkosanega in tlačnega nam naroda, tako gotovo se nadejamo, da se vdeležite tega shoda vsi, to tem bolj, ker vemo, da omikani možje ne opusté nikoli priložnosti spoznavati, kar jim je dobro, tirjati, kar jim gré. Bodi naš shod v Ljubljani znamenje, da si želimo roke podati, naj smo že rojeni v tej ali uni slovanski deželi, porok, da zedinjena Slovenija živi že v srcih svojih sinov!

V Ljubljani 1. avgusta 1869.

|                               |                                |
|-------------------------------|--------------------------------|
| Ferdinand Ullrich, doktorand. | Maks Samec, stud. med.         |
| Franjo Levec, stud. hist.     | Franjo Oblak, stud. jur.       |
| Radivoj Zaplotnik, stud. jur. | Franjo Poznik, stud. techn.    |
| Franjo Šuklje, stud. phil.    | Vojteh Majtinger, stud. med.   |
| Franjo Škakerne, cand. prof.  | Julijan Kleinmayr, cand. prof. |

— (*Šole ljubljanske*) vseh vrst razun kovaške in živinozdravniške so končane. V ljudskih šolah so se spet milo pogrešale premije, ki so konecletnim preskušnjam mladih učenčkov in učenk neko posebno radost in slovesnost dajale in katerih sedanji suhoparni nemški ogovori nikakor nadomestiti ne morejo. — Matúre v gimnaziji so morale letos — zakaj? ne vemo — hudo ostre biti, sicer bi ne bilo toliko nesrečnih bilo. — V šoli, kjer se učijo babice porodoslovja, jih je 6 prestalo skušnje, dve med njimi (Sajè in Böhm) s posebno dobrim vspehom.

— (*Novomašniki*.) Ti-le čč. gospodje so letos posvečeni in bodo obhajali tako-le svoje nove maše.

Četrletniki: Berlic Janez, iz Šentvida pri Ljubljani, 8. avg. ob 10. uri v Šentvidu pri Ljubljani; Hladnik Janez, iz sv. Križa pri Trziču, 8. avg. ob 10. uri pri sv. Križu pri Trziču; Kalan Jakob, iz Radovice, 22. avgusta ob 10. uri na Radovici; Koren Nace, iz št. Ruperta, 15. avg. ob 10. uri v št. Rupertu; Lušin Ant., iz Ribnice, 15. avg. ob 6. uri v Ribnici; Pekovec Jože, iz Predvora, 15. avg. ob 10. uri pri sv. Petru v Predvoru; Pogorelec Adolf, iz Ljubljane, 15. avg. ob 10. uri v Slivji pri Materi (v teržaški škofiji); Prijatelj Matija, iz Lašč, 1. avg. ob 10. uri pri čč. gg. Uršularicah v Ljubljani; Prijatelj Peter, iz Ribnice, 15. avg. ob 10. uri v Ribnici; Saje Mihael, iz Prečine, 1. avg. ob 6. uri pri čč. gg. Uršularicah v Ljubljani; Špendal France, iz št. Vida pri Zatični, 22. avg. ob 10. uri v št. Vidu pri Zatični; Štupar Janez, iz Komende, 8. avg. ob 10. uri v Komendi. — Tretjeletniki: Brulec France, iz Stopič, 1. avg. ob 6. uri v Šenklaški v Ljubljani; Habjan Peter, iz Škofje loke, 8. avg. ob 10. uri v Škofji loki. Pajer Ant., iz Senožeč, 8. avg. pri sv. Petru v Ljubljani; Onušič France, iz Starega trga pri Loži, 8. avg. v Starem trgu pri Loži.

— (*Razpis služeb za opravilstvo, ki ga bo treba za vpeljavo zemljiščinega davka po novi postavi*) se nahaja v vladni „Laib. Zeitg.“ Čas za prošnje teh služeb za cenitev in merjenje zemljišč je odločen do 15. t. m.

— (*Schutz der heimischen Arbeit*) to je, varstvo domačega dela ali domačega blaga, se imenuje knjižica, ki jo je ravnokar na svetlo dal predsednik kupčijske in obrtnijske zbornice gosp. V. C. Zupan. V tej knjižici

se pisatelj goreče poteguje za to, da ne bi se obrtnija avstrijska, ki se ne more še meriti z obrtnijo tujih dežel, v pogubo spravila s tem, da se tuje blagó brez vsega omejenja vozi v naše dežele in zaslužek njih zatiruje. „Svobodna kupčija, svobodna kupčija!“ — to je tisti nesrečni krič, ki ne pomisli, da niso vsaki čevlji za vsako nogo. Saj je že to dosti napčno, da so nam domá dali obrtno svobodo, predno so se osnovale šole, ki pomagajo k napredku. Kdor ima oči, pač lahko vidi, koliko beraštva je med nami napravila obrtna svoboda; odprite le še tujem blagu brez colnine vhod v avstrijske dežele, pa ubožala bode Avstrija še bolj! Na roci zgodovinskih skušinj je to dokazal pisatelj, ki na vsaki strani kaže, da je vse imenitnejše knjige marljivo prebiral.

— (*Gosp. Grbec, naš rojak*), ki je za poskušnjo nekaterekrat z dobrim vspehom pel v narodnem gledišču pražkem, je zdaj angažiran pri tem velikem gledišču.

— (*Obraz Vižmarskega tabora*) je ravnokar dodelal dobroznani naš fotograf g. Pogorelec. Prav lepa podobica je — s podobami vseh govornikov na tem velikanskem taboru, kateri bi želeli le to, da bi fotograf vjel tisti moment, ko ni deževalo, in da bi bil taborišče s taboriti bilo posneto v večji sliki, podobe govornikov pa v manjši. Prav okusno izdelana slika se prodaja le po goldinarji; zato je gotovo, da bodo oni, ki so se udeležili tega veličastnega narodnega shoda, željno segli po tem spominku.

— (*Program na rumenih plakatih*), s katerim vabijo štajarski „Verfassungsfreunde“ v shod celjski, je nabit tudi na vogalih našega mesta, njemu soseda pa so peklenke pošasti Kratky-Bašikove. Čudna naključba to, da program Bašikovih komedij se druží s programom verfassungsfreundlerjev! Kdo gré izmed teh, in kdo izmed narodnjakov v nedeljo v Celj, nam ni znano; sliši se, da jih pojde precéj.

— (*Zdravega svilnegn semena*) še nekaj ima gospodinja Ravnikarjeva na Vačah.

— (*Zgubil se je fant*) iz radoliškega okraja, iz vasi Hlebíc, 17. dne julija. Star je 17 let, neumen, nosi samo hlače in srajco, na obeh nogah ima prvi in drugi prst skupaj zraščeni; govori celó malo ali nič. Kdor ga najde, je prošni, naj blagovoljno to naznani gosp. županu v Hrašah, pošta Radolice.

## Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Med delegacijo dunajsko in ogersko je razpor gotov; ta zadeva dohodnino (Einkommensteuer), ki jo družba Lloydova odrajuje vladi; ogerska delegacija tirja (in ne bo odjenjala) 30 odstotkov v ogerski žep, — novi sad izveličavnega dvalizma! — Drug razpor pa bo med delegacijo in vojnim ministrom Kuhnom, kateri zahteva, da se tudi višim oficirjem povikša plača, delegacija pa je volja jo povikšati le do majorja in ne više; minister hoče službo pustiti, ako se mu ne dovoli, česar želi. — Če sama vladna „stara Presse“ vse to pripoveduje, mora stvar gotova biti.

— Deželni zbori se imajo začeti prihodnji mesec med 9. in 20. dnevom in končati 15. oktobra. 25. oktobra se začne spet državni zbor. Čudno to, da se deželnim zborom kar naprej daje ukaz, kdaj da jih mora konec biti! Je li to „razširjena“ avtonomija?

— Državni kancelar grof Beust tudi pri nemških vladah nima sreče s svojo „rdečo knjigo“. Saksonska vlada ga je po prstih krenila in „Augsb. Abendzeitg.“ piše, kakor se trdi, v imenu bavarske med drugim to, da se je čuditi, da se grof Beust vtikuje v vsako stvar, ktera se celó nič ne tiče avstrijskih zadev, in da

je on tako rad „peteršilj na vsaki juhi“. Take „rdeče knjige“ delajo razpore, in razpori, ki so že potihnili, vnamejo se iznova.“

**Štajarsko.** — Predsednik c. kr. višje sodnije v Gradcu, ktera obsega Štajarsko, Koroško in Kranjsko, po skrivnem ukazu prepoveduje uradnikom sodniškim obiskovanje taborov. — Svetinje takorske prepovedane, — učiteljem narodno čutje pod kazen djano, — duhovni vneti za narod svoj preganjani, — študentje, ki so na taboru bili, pri maturah vrženi itd. itd. — je li to „Freiheit wie in Oesterreich“?

**Česko.** Iz Prage. (Purkyne umrl.) 28. julija je potrla žalostna novica naše mesto, da je prof. dr. Jan. Purkyne umrl. Ž njim zgubi svet visokocenjenega učenjaka, slovanstvo iskrenega sina. Čeravno je dosegel visoko starost — bil je 82 let star — vendar je na obojno stran velika zguba, kajti tudi v visoki starosti bil je mož bistrega uma kakor v mladosti, s katerim je skor do zadnje ure opravljal profesuro fizijologije. Na tem polji je svetu odkril marsikaj, kar bode njegovo ime neumrljivo ohranilo na veke po vsem svetu. Mi Slovani pa se moramo ponašati, da ta mož tolike slave je bil naš! Natoroznanstvo je bilo polje, na katerem je neutrudljivo delal z umom in peresom svojim. Bil je do 1864. leta vrednik „Živi“ in mnogo je pisal v „Časopis českého musea“. Avstrijska, ruska in pruska vlada so počastile učenega moža z slavnimi redi. Večen mu spomin!

— Vse hudobne govorce, da tudi v Pragi so nunske homatije, so prazne čenčarije.

**Krakovo.** — Velik hrup dela po časnikih in vzlasti po dunajskih „liberalnih“ to, kar je tukaj (v Krakovu na Poljskem) prišlo na dan. Noben človek ne more izgovarjati ali zagovarjati grozno dogodbo, to je gotovo; al vsak, kdor ni enostranec, naj čaka s svojo razsodbo tako dolgo, da sodnija pové, kaj in kako je bilo. Naj zdaj po „Domov.“ posnamemo to dogodbo. V Krakovu je 24 možkih in ženskih samostanov (kloštrov). V enem teh samostanov v predmestju Wesola bivajo bôse karmelitanke. Deželni sodnji ondašnji je došlo nepodpisano naznanilo, da je tam ena nuna že 21 let v smrdljivi, zdravju škodljivi celici, ki še oken nima, zaprta. Državni pravdnik gré k škofu, in prosi, naj bi dovolil, da se ta stvar sodnijsko preišče. Škof Galecki dovoli to in pošlje kot svojega pooblaščenca za vodjo komisije enega kanonika. Komisija najde — tako pravijo časniki — res temno, nezdravo celico in v kotu na slami žensko brez obleke, vso umazano in hirajočo; na tleh ostanke neke jedi. Videti neznane ljudi, se ženska prestraši, začne upiti in zdajci, že iz prvih besedi, je bilo spoznati, da je blazna (nora) — pozneje se je izvedelo in pokazalo, da je prav besna (razsajavka). Ta stan reči se je naznanil škofu, ki je šel brž sam v samostan in očital nunam, da so z nesrečno Barbaro Ubrikovo — tako jej je ime — tako neusmiljeno ravnale. Drugi dan so odpeljali blazno nuno v norišnico, kjer ji strežejo milosrčne sestre. Sodnija to zadevo na dalje preiskuje in so že 3 nune v preiskovalnem zaporu (iz česar pa še ne sledi, da so one česa krive). Kako in kaj je prav za prav bilo; ali je res celica bila tako smrdljiva, vlažna in temna, ne more nikdo vedeti, nego komisija sama; ta pa ni še priobčila svojih preiskovalnih zapisnikov, in vendar hočejo časniki že vse vedeti! Take natančnosti pripovedujejo, da se jim brž vidi, da je veliko izmišljenega. Gotovo je, kolikor se dá do sedaj soditi, to, da je bila besna nuna zarad varnosti zaprta, da je vso obleko s sebe strgala, kakor navadno taki besni ljudje delajo; tudi da je bila umazana in da je

ni bilo ko kost in koža, je verjetno; a da bi bila eno in dvajset let v tako smrdljivi sobici brez zraka in svitlobe — kakor jo nekteri časniki popisujejo — živeti mogla, to naj verjame, kdor hoče. Preiskava bo razodela, kako prav za prav je bilo. Napak je na vsak način to bilo od prednic samostanovih, da niso naznatile, da imajo tako besno sestro v samostanu; sicer pa se dá posneti iz novejših poročil, da je zdravnik samostanski za vse to vedel, a zdaj je on v toplicah in ni še zaslišan. \*) — Prednico tega samostana baronovko Marijo Wenzykovo in njeno namestnico pl. Terezijo Kosierkievičko so v preiskavo zaprli; preiskovalni sodnik jih je izpraševal od 8. ure zjutraj do 10. ure zvečer, tedaj celih 14 ur. Tudi prednika možkega samostana Karmelitarjev v Črni patra Julijana Kozubskega, ki je imel nadzorstvo nad ženskim samostanom Karmelitaric in je pred 3 dnevi bil v tem samostanu, je sodnija v preiskavo poklicala in po končani preiskavi ga zaprla. — Poslednje novice pravijo, da Barbara Ubrikova se še zmiraj nôro kaže; za kratek čas pametno govori, kmalu pa je spet vsa zmešana. Vsled tega dogodka je ljudstvo, zlasti, ker podšuntano, v mestu razkačeno, in ker je že ljudska modrost taka, da sodi po enem vse, začela je drhal napadati samostane, popred karmelitanke, potlej tudi druge in sosebno jezuite; vojaki so mogli priti branit samostane, in drhal razganjat. — Katoličanstvu in katoliškim napravam sovražni časniki in ljudje imajo zdaj kaj zabavljati in nekteri ne zahtevajo ne več ne manj, ko da naj bi se kar odpravili vsi samostani! — Na Dunaji, v Trstu itd. so sprožila celó mestna starešinstva nasvet, da bi se vsi samostani odpravili. Ta gonjba bo zdaj taka, kakor predlanskim in lani proti konkordatu. Prav voda na njih mlin je ta dogodba vsem, katerim so samostani trn v peti.

**Ogersko.** Dopis finančnega ministra Lonyay-a očituje županijam, da so tako nemarne s pobiranjem davkov ter pravi, da tega ne bode dalje trpel. „Ne, ne pomanjkanje denarjev je tega krivo, da se davki tako nečimerno plačujejo — pravi minister — le volje manjka odrajtati davek.“

**Srbija.** Iz Beligrada. „Corresd. Slave“ donaša važno novico, da je vlada zasledila zakletev, ki je nameravala umoriti sedanje namestne vladarje. Spet se omladina zapleta v to početje, od druge strani pa se sumiči upljiv od zvonaj. Za zdaj se še skriva ta stvar, da se policiji, ki ima neki že precej sledú v rokah, zljajša celi sled. Tako se „Corr. Slave“ piše iz Beligrada; vendar je mogoče, da vsa ta grozovita novica ni resnica, zato je treba čakati, kaj se izvé v prihodnje.

\*) Bil je pozneje zaslišan, pa je rekel, da poslednja leta ni bil več zdravnik samostanski; ko pa je pred nekimi leti videl Barbaro Ubrikovo, bila je res nôra; svetoval je prednici, naj jo dá v norišnico, a ta mu je odgovorila, da po samostanskih postavah to ne sme biti.

## Žitna cena

v Kranji 2. avgusta 1869.

Vagán pšenice 4 fl. 75. — rži 2 fl. 80. — ječmena — fl. —. — ovsa 2 fl. 20. — soršice 3 fl. 56. — ajde 2 fl. 70. — prosa 3 fl. —. — krompirja 1 fl. 60. — fižola 3 fl. 52.

## Kursi na Dunaji 3. avgusta.

5% metaliki 63 fl. 15 kr. Ažijo srebra 121 fl. 35 kr.  
Narodno posojilo 72 fl. 60 kr. Cekini 5 fl. 91 kr.